

सत्यमेव जयते

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल

मुंबई विद्यापीठ

आंतरवासिता गट अहवाल

बी.एड वर्ष २०२३-२४

द्वितीय वर्ष

सत्र ४

आंतरवासिता कालावधी - दि २२ फेब्रुवारी २०२४ ते ३० मार्च २०२४

शाळेचे नाव - के.वी. कन्या विद्यालय, पनवेल

गट मार्गदर्शक

प्रा.डॉ.बी.जी.खाडे

अनुक्रमणिका

अनु. क्रमांक	तपशील	पृष्ठ क्रमांक
१	प्रस्तावना	
२	छात्रध्यापकांची यादी	
३	उद्दिष्टे	
४	पाच आठवड्यातील उपक्रम I. सराव पाठ II. सहाध्यायी पाठ III. कृती संशोधन IV. समाजसेवा	
५	अहवाल	
६	छायाचित्रे	
७	समारोप	

प्रस्तावना

मुंबई विद्यापीठाच्या अभ्यासक्रमानुसार बी.एड. द्वितीय वर्ष,चतुर्थ सत्र मध्ये पाच आठवड्यांचा कालावधी . या कालावधीत शाळेत सराव पाठ,सहाध्यायी पाठ, कृती संशोधन,व समाजसेवा हे शैक्षणिक कार्य पूर्ण करण्यासाठी विद्यापीठाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार महाविद्यालयातील एकूण प्रशिक्षणार्थ्यांचे पाच गटात विभाजन करण्यात आले. त्यानुसार गट क्रमांक दोनला आंतरवासितेसाठी के. वी. कन्या विद्यालय पनवेल ही शाळा देण्यात आली. त्यानुसार कोकण एज्युकेशन सोसायटीचे के. वी. कन्या विद्यालय, पनवेल या शाळेत आंतरवासिता पूर्ण करणाऱ्या गटाचा अहवाल सादर करताना अत्यानंद होत आहे.

आंतरवासिता काळातील उद्दिष्टे:

- १)शाळेला भेट देऊन शाळेची संपूर्ण माहिती प्राप्त करणे.
- २)आंतरवासितेतील शाळेमध्ये सराव पाठ,सहाध्यायी पाठ, कृती संशोधन,व समाजसेवा इत्यादी सर्व उपक्रमांचे सुयोग्य नियोजन करणे.
- ३)नियोजनानुसार आंतरवासितेतील शाळेत सराव पाठ,सहाध्यायी पाठ, कृती संशोधन,व समाजसेवा इत्यादी सर्व उपक्रमांचे सुयोग्य आयोजन करणे.
- ४) आंतरवासितेच्या यशापशाबाबत विचार मंथन करणे.
- ५) आंतरवासितेचा अहवाल सादर करणे.

गटाची यादी

अ. क्र.	हजेरी क्र.	छात्रध्यापकचे नाव	द्वितीय अध्यापनशास्त्र (Second pedagogy)	दूरध्वनी क्र. (Mobile No.)	ई-मेलआयडी (Email Id)	पत्ता (Address)
Sr. No.	Roll No.	Student Teachers Name				
१	२	भोईर मोक्षदा अभिमन्यू	गणित	९१३७३४४०२४	mokshadabhoi07@gmail.com	घर क्रमांक ३२३, सेक्टर -२३, दारावे गाव, नेरूळ नवी मुंबई ४००७०६
२	७	चव्हाण मिनाक्षी	मराठी	८५५१९५७४२५	Meenakshichavan705@gmail.com	रामेश्वर सेवा मंडळ, परब चाळ, मराठा कॉलनी जवळ, गोळीबार रोड सांताक्रूझ पूर्व मुंबई ४०००५५
३	१३	इंगोले शितल विजय	हिंदी	९५९४१०४६४४	sheetalingole1395@gmail.com	पंचशील नगर, सेक्टर - १७, नवीन पनवेल
४	१४	जाधव जयश्री संतोष	भूगोल	८२०८७४८४४८	Jayshreejadhav651@gmail.com	अमृतदीप सोसायटी बी ४०२ प्लॉट नंबर ३२ सेक्टर ९ खांदा कॉलनी
५	१८	कोळी ललिता नारायण	विज्ञान	८८६८९२०७४९	lalitalalunke1102@gmail.com	लक्ष्मीनारायण अपार्टमेंट जवळ, चौक, ता. खालापूर, रायगड
६	१९	कोराळे पूजा भूषण	इतिहास	७०३८४१२९९८	koralepooja302@gmail.com	वावंढळ ता. खालापूर जिल्हा रायगड
७	२२	महाले सावित्री नथू	इतिहास	८०८०६९८२०५	mahalesavitri884@gmail.com	मु - करसुड पोस्ट -भोपोली ता - विक्रमगड जिल्हा - पालघर
८	४३	शेंडगे कोमल सुरेश	भूगोल	९३२४९४४८९९	komalshendage4090@gmail.com	तेजोमय हाऊसिंग सोसायटी सेक्टर-७, रूम नंबर -०६,बिल्डिंग नंबर E - ९७ नवीन पनवेल
९	४४	तिवरेकर कोमल केशव	गणित	८०८७४७२८००	komalktivarekar@gmail.com	०४/अ, राधा गोविंद निवास, चावडी नाका, पेण, रायगड - ४०२१०७

विभाग प्रमुखांची यादी

अनु. क्र	विभाग प्रमुखांची नावे.	विभाग.
१	श्रीमती तिवरेकर कोमल केशव	मुख्याध्यापक
२	श्रीमती कोराळे पूजा भूषण	उपमुख्याध्यापक व हजेरी प्रमुख
३	श्रीमती चव्हाण मिनाक्षी मनोज	पर्यवेक्षक
४	श्रीमती सावित्री नथू महाले	नियोजन प्रमुख
५	श्रीमती कोळी ललिता नारायण	वेळापत्रक प्रमुख
६	श्रीमती शेंडगे कोमल सुरेश	पाठ विभाग
७	श्रीमती जाधव जयश्री संतोष	कृतिसंशोधन
८	श्रीमती भोईर मोक्षदा अभिमन्यू	आय. सी. टी व अहवाल प्रमुख
९	श्रीमती इंगोले शितल विजय	समाजसेवा विभाग

**आंतरवासिता नियोजन
पहिला आठवडा**

वार व दिनाक	उपक्रम	विभाग प्रमुख
गुरुवार २२/०२/२४	नियोजन आणि पूर्व परीक्षण	ललिता कोळी कोमल शेंडगे जयश्री जाधव
शुक्रवार २३/०२/२४	पाठ नियोजन आणि पूर्व परीक्षा	
शनिवार २४/०२/२४	पाठ नियोजन पूर्व परीक्षा, कृती कार्यक्रम	

दुसरा आठवडा

वार व दिनाक	उपक्रम	विभाग प्रमुख
सोमवार २६/०२ /२४	पाठ नियोजन संशोधन कृती कार्यक्रम	ललिता कोळी कोमल शेंडगे जयश्री जाधव
मंगळवार २७/०२ /२४	संशोधन कृती कार्यक्रम	
बुधवार २८/०२ /२४	पाठ नियोजन	
गुरुवार २९/०२ /२४	पाठ नियोजन	
शुक्रवार ०१/०३ /२४	संशोधन कृती कार्यक्रम	
शनिवार २/०३/२४	को- टीचिंग पाठ	

तिसरा आठवडा

वार व दिनाक	उपक्रम	विभाग प्रमुख
सोमवार ४/०३/२४	पाठ नियोजन संशोधन कृती कार्यक्रम	ललिता कोळी कोमल शेंडगे जयश्री जाधव
मंगळवार ५/०३/२४	पाठ नियोजन, को- टीचिंग पाठ	
बुधवार ६/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
गुरुवार ७/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
शुक्रवार ८/०३/२४	शाळेला सुट्टी	
शनिवार ९/०३/२४	शाळेला सुट्टी	

चौथा आठवडा

वार व दिनाक	उपक्रम	विभाग प्रमुख
सोमवार ११/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	ललिता कोळी कोमल शेंडगे जयश्री जाधव
मंगळवार १२/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
बुधवार १३/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
गुरुवार १४/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
शुक्रवार १५/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
शनिवार १६/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	

पाचवा आठवडा

वार व दिनाक	उपक्रम	विभाग प्रमुख
सोमवार १८/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	ललिता कोळी कोमल शेंडगे जयश्री जाधव
मंगळवार १९/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
बुधवार २०/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
गुरुवार २१/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
शुक्रवार २२/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
शनिवार २३/०३/२४	उत्तरचाचणी	

सहावा आठवडा

वार व दिनाक	उपक्रम	विभाग प्रमुख
सोमवार १८/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	ललिता कोळी कोमल शेंडगे जयश्री जाधव
मंगळवार १९/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
बुधवार २०/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
गुरुवार २१/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
शुक्रवार २२/०३/२४	को- टीचिंग पाठ, संशोधन कृती कार्यक्रम	
शनिवार २३/०३/२४	उत्तरचाचणी	

आंतरवासिता अहवाल

मुंबई विद्यापीठाच्या अभ्यासक्रमानुसार बी.एड. द्वितीय वर्ष,चतुर्थ सत्रतील पाच आठवड्यांचा कालावधी २२ फेब्रुवारी २०२४ ते ३० मार्च २०२४ असा होता. एकूण पाच आठवड्यांच्या कालावधीत पुढील उपक्रम पूर्ण करण्यात आले. नियोजन करताना प्रत्येक आठवड्याचे साप्ताहिक ,नियोजनाचे पूर्व नियोजन ,साप्ताहिक नियोजन कार्यवाही अहवाल तयार करण्यात आले. सर्वांनी आपले व्यक्तिगत साप्ताहिक पूर्व नियोजन, कार्यवाही व अहवाल तयार केले.

५ आठवड्यांत एकूण केलेले उपक्रम पुढील प्रमाणे:-

१) सराव पाठ

प्रत्येक प्रशिक्षणार्थ्यांना द्वितीय अध्यापन शास्त्राचे एकूण पाच सराव पाठ घेणे अपेक्षित होते. शालेय शिक्षकांना भेटून त्यांच्यासोबत चर्चा करून सरावपाठांसाठी पाठ्य घटक घेण्यात आले. घटक घेताना घटक संकल्पना स्पष्ट होईल अशा पद्धतीने घटक घेण्यात आले. प्रत्येक विद्यार्थ्यांनी ने पाठ नियोजन तयार करून मार्गदर्शक प्राध्यापकांकडून त्यांचे मार्गदर्शन घेतले. दिनांक २२ फेब्रुवारी २०२४ ते ३० मार्च २०२३ या दरम्यान या कालावधीत आपले पाच सराव पाठ पूर्ण केले .

२) सहाध्यायी पाठ

शालेय शिक्षकांसोबत संपर्क साधून प्रशिक्षणार्थ्यांनी सहाध्यायी पाठ घेण्यासाठीचे पाठ्यघटक मिळवले. त्यानंतर सर्व प्रशिक्षणार्थ्यांनी पाठ टाचण तयार करून तपासून घेतले. ६ मार्च २०२४ ते २२ मार्च २०२४ या कालावधीमध्ये सहाध्यायी पाठ घेण्यात आले .अशा प्रकारे प्रत्येक प्रशिक्षणार्थ्यांनी द्वितीय अध्यापन शास्त्राचे पाच सराव पाठ ,पाच सहाध्यायी पाठ असे एकूण १० पाठ पूर्ण केले.

३) कृति संशोधन

दिनांक २२ फेब्रुवारी २०२४ ते १७ फेब्रुवारी २०२३ या कालावधीमध्ये कृती संशोधनाची समस्या , इयत्ता तुकडी यांचे निश्चिती करण्यात आली ती पुढील प्रमाणे :-

अ क्र	हजेरी क्रमांक	छत्रध्यापकांची नावे	इयत्ता व तुकडी	निश्चित समस्या
१	२	भोईर मोक्षदा अभिमन्यू	८ वी अ	के.वी. कन्या विद्यालयातील आठवी अ वर्गातील विज्ञान विषयातील पारिभाषिक शब्द लिहिताना होणाऱ्या चुकांचा शोध घेऊन त्यावरील कृतीकार्यक्रमांच्या परिणामकारकतेचा अभ्यास करणे.
२	७	चव्हाण मिनाक्षी मनोज	६ वी ब	के. वी. कन्या विद्यालयातील ६ वी ब वर्गातील बहिंदी भाषेतील अंकांचा योग्य उच्चार न करता येणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा शोध घेऊन त्यावरील कृती कार्यक्रमांच्या परिणामकारकतेचा अभ्यास करणे.
३	१३	इंगोले शितल विजय	७ वी क	के. वी. कन्या विद्यालय, पनवेल मधील सातवी 'क' वर्गातील क विद्यार्थ्यांच्या इंग्रजी विषयातील शब्दयोगी अव्ययंचा वापर करताना होणाऱ्या चुकांचा शोध घेऊन त्यावरील कृती कार्यक्रमांची परिणामकारकता अभ्यासणे
४	१४	जाधव जयश्री संतोष	७ वी अ	के.वी.कन्या विद्यालयातील ७ वी अ तुकडीतील इंग्रजी भाषतून रस्व परिचय देता न येणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा शोध घेवून त्यावरील कृती कार्यक्रमांची परिणामकारकता अभ्यासणे.
५	१८	कोळी ललिता नारायण	६ वी ड	के.वी. कन्या विद्यालयातील सहावी ड वर्गातील विद्यार्थ्यांना अपूर्णाकांचा गुणाकार करताना येणाऱ्या समस्यांचा शोध घेऊन त्यावरील उपाययोजनांच्या परिणामकारकतेचा अभ्यास करणे.
६	१९	कोराळे पूजा भूषण	६ वी अ	के.वी. कन्या विद्यालय पनवेल मधील ६ अ वी तुकडीतील मराठी विषयातील नवीन शब्दांचे अर्थ न येणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा शोध घेणे व त्यावरील परिणामकारकतेचा अभ्यास करणे.
७	२२	महाले सावित्री नथू	७ वी ड	के.वी. कन्या विद्यालय पनवेल मधील ७ वी ड तुकडीतील इंग्रजी विषयातील नवीन शब्दांचे अर्थ न येणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा शोध घेणे व त्यावरील परिणामकारकतेचा अभ्यास करणे.
८	४३	शेंडगे कोमल सुरेश	६ वी क	के.वी. कन्या विद्यालयातील ६ वी क वर्गातील नागरिकशास्त्र विषयातील जिल्हा प्रशासन या घटकाचे आकलन करताना विद्यार्थ्यांना येणाऱ्या समस्यांचा शोध घेऊन त्यावरील कृती कार्यक्रमांची परिणामकारकता अभ्यासणे.
९	४४	तिवरेकर कोमल केशव	८ वी क	के.वी कन्या विद्यालय पनवेल येथील ८ वी क वर्गातील विज्ञान विषयातील वैज्ञानिक संकल्पनांचा वापर न करता येणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा शोध घेणे व त्यावरील उपाययोजनांची परिणामकारकता अभ्यासणे

निश्चित केलेल्या समस्येवर उपाययोजना म्हणून चित्र ओळख, फुग्यांचा खेळ, पत्त्यांचा खेळ, संख्यांची ओळख, चिठ्यांचा खेळ, शब्द निर्मिती खेळ, जरा डोकं चालवा, चला शब्द शोधूया, शोधा पाहू माझा जोडीदार, निरीक्षणातून शिक्षण, सायमन बोलतो, टेबल खेळ, शब्दकोडी, समूहवाचन, शब्द ओळख यांसारख्या कृती कार्यक्रमांचे आयोजन केले व परिणामकारकता तपासली.

४) समाजसेवा

मुंबई विद्यापीठाच्या बीएड अभ्यासक्रमानुसार चतुर्थ सत्रातील तृतीय आंतरवासिता कार्यकाळामध्ये साप्ताहिक समाजकार्य अनिवार्य होते. द्वितीय वर्ष बीएड चतुर्थ सत्रातील आंतरवासिता गट क्रमांक २ यांनी केशवजी वीरजी कन्या विद्यालय, पनवेल येथे हे समाजकार्य डॉ. बी. जी. खाडे सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केले. या साप्ताहिक समाजकार्याचा कालावधी हा दिनांक २५ मार्च २०२४ ते दिनांक ३० मार्च २०२४ हा होता. या साप्ताहिक समाजकार्य कालावधीमध्ये दिनांक २५ मार्च २०२४ व दिनांक २९ मार्च २०२४ या दिवशी अनुक्रमे होळी व गुड फ्रायडे च्या निमित्ताने शाळेला सुट्टी असल्याने उर्वरित चार दिवस समाजकार्य पूर्ण करण्यात आले. शाळेतील मुख्याध्यापिका सौ सुविद्या वावेकर मॅडम यांच्याशी चर्चा करून समाजसेवेचे स्थळ ठरवण्यात आले. समाजसेवा विभाग प्रमुख श्रीमती शीतल इंगोले यांनी सहविचार सहभाग घेऊन कामाची विभागणी केली. समाजसेवेचे वेळापत्रक पुढीलप्रमाणे :-

अ क्र	दिनांक	तपशील
१	२६/०३/२०२४	शाळेतील मैदानाचे काम
२	२७/०३/२०२४	विशेष मुलांच्या शाळेला भेट
३	२८/०३/२०२४	शालेय ग्रंथालय स्वच्छता
४	३०/०३/२०२४	शाळेतील परीक्षा कार्यात मदत

या समाजकार्यातील पहिल्या दिवशी म्हणजेच दि. २६ मार्च २०२४ या दिवशी के. वी. कन्या शाळेतील मैदानावरील कार्य पूर्ण करण्यात आले. यामध्ये शालेय मैदानातील साफसफाई व त्याचबरोबर मैदानावरील बागेच्या सुशोभीकरणाच्या कार्यामध्ये शिक्षकांना मदत केली. झाडांना माती घालणे, बागेतील कचरा साफ करणे इत्यादी कामे समाजकार्याच्या पहिल्या दिवशी सर्व छात्राध्यापकांनी पूर्ण केली. या समाजकार्याचा दुसरा दिवस म्हणजे दिनांक २७ मार्च २०२४, या दिवशी गट क्रमांक २ च्या सर्व छात्राध्यापकांनी डॉ. बी. जी. खाडे सर यांच्या समवेत खारघर येथील 'ब्यूटिफुल टुमॅरो फाउंडेशन' या विशेष मुलांच्या शाळेला भेट दिली. या दिवशी विशेष मुलांच्या शाळेला भेट देऊन तेथील सर्व विद्यार्थ्यांचा दिनक्रम जाणून घेतला व त्याचबरोबर त्यांना त्यांच्या अध्यापनामध्ये प्रत्येक छात्राध्यापकाने सहाय्य केले. या विशेष शाळेच्या भेटीचा हेतू हा आंतरवासिता कार्यकाळामध्ये अध्यापन करत असलेल्या शाळांमधील विद्यार्थी व बौद्धिकरित्या अक्षम विद्यार्थी यांना अध्यापन करताना येणाऱ्या अडचणींचा सामना कसा करावा व त्याचबरोबर अशा इतर विद्यार्थ्यांपेक्षा बौद्धिकरित्या वेगळे असलेल्या विद्यार्थ्यांना कोणत्या प्रकारे अध्यापन केले जाते व त्याचबरोबर कशाप्रकारे त्यांना सर्वसामान्य विद्यार्थ्यांप्रमाणे सर्व कार्य करण्यास सक्षम बनवले जाते याविषयीची माहिती जाणून घेणे हा होता. समाजकार्याचा तिसरा दिवस म्हणजे दिनांक २८ मार्च २०२४, या दिवशी कन्या शाळेतील ग्रंथालयाच्या साफसफाईचे कार्य पूर्ण करण्यात आले. या अंतर्गत शाळेतील ग्रंथालयातील पुस्तके व्यवस्थितपणे रचून ठेवणे, त्याचबरोबर ग्रंथालयाची साफसफाई करणे यांसारखी कार्ये पूर्ण करण्यात आली समाजकार्याचा चौथा व शेवटचा दिवस म्हणजे दिनांक ३० मार्च २०२४ हा होता. समाजकार्याच्या या कालावधीमध्ये कन्या शाळेतील

अंतिम सत्रातील परीक्षा सुरू झाल्या व त्यामुळे समाजकार्य अंतर्गत शेवटच्या दिवशी सर्व छात्र अध्यापकांनी शाळेतील शिक्षकांना परीक्षेतील विविध कार्यात सहकार्य केले. यामध्ये विविध इयत्तेनुसार प्रश्नपत्रिका एकत्रीकरण करणे, अंतिम परीक्षेसाठी लागणाऱ्या उत्तरपत्रिकांची बांधणी करणे , परीक्षेसाठी बैठक व्यवस्था करण्यामध्ये शाळेतील शिक्षकांना सहकार्य करणे इत्यादी कामांमध्ये छात्र अध्यापकांनी मदत केली. अशा प्रकारे चतुर्थ सत्रातील तृतीय आंतरवासिता कार्यकाळातील साप्ताहिक समाजकार्य पूर्ण करण्यात आले.

आंतरवासितेचे नियोजन करताना ची छायाचित्र सराव पाठ घेताना चे छायाचित्र

सहाध्यायी पाठ घेताना चे छायाचित्र

कृती संशोधन उपक्रम घेतानाचे छायाचित्र

अध्ययन स्तोत्राचे सादरीकरण करताना चे छायाचित्र

समाजसेवा करतानाचे छायाचित्र

विशेष शाळा भेट

